

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2017/18:3417

av **Lars Hjälmered m.fl. (M)**

Innovation för svensk tillväxt

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ytterligare utveckla förutsättningar för att Sverige långsiktigt ska vara världsledande inom digitalisering och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över lärarundantaget och att stärka innovationskontorens uppgift att medverka till kommersialisering av forskningen vid lärosätena och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i regleringsbrev för innovationskontoren stärka deras uppgift att medverka till kommersialiseringen av forskningen vid lärosätena och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillse att myndigheter i ökad utsträckning ska använda sig av innovationstävlingar för att bemöta angelägna samhällsproblem och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska ha goda villkor för arbetskraftsinvandring för att tillgodose företagens behov av kompetent arbetskraft och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ansökningar om arbetstillstånd bör behandlas inom 30 dagar och tillkännager detta för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en översyn av stödsystemet som också omfattar entreprenörskap utanför den akademiska sektorn och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det vidare arbetet med innovationsstrategin bör ta sikte på att finna lösningar på samhällsutmaningar och de möjligheter som dessa kan ge, i stället för att peka ut specifika sektorer eller branscher, och att fokusera stödsystemen främst på idéerna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Människors drivkraft ger morgondagens innovationer

Sverige rankas som en av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga ekonomier av bland annat World Economic Forum, Världsbanken och EU-kommissionen. Ett innovativt klimat och en global konkurrenskraft i världsklass är avgörande för ett litet handelsberoende land som Sverige. Entreprenörskap, innovation och jobbskapande går hand i hand. Det är morgondagens IKEA, Volvo eller Spotify som skapar morgondagens jobb. De flesta nya jobb som växer fram skapas av små och medelstora företag. De skapas av drivna entreprenörer överallt i vårt avlånga land som vågat ta klivet från dröm till verklighet men som också trotsat byråkratiska och politiska hinder på vägen.

Fyra av de mest grundläggande förutsättningarna för att goda idéer kan utvecklas till fungerande innovationer ligger i:

- Tekniskt kunnande
- Marknadskännedom
- Autonomi
- Tillgång till kapital

För statens del handlar det därför till övervägande del att på dessa fyra punkter undanröja hinder, agera där marknadsmisslyckanden råder samt att smörja redan fungerande system. För bästa utfall förutsätter det ett underifrånperspektiv med fokus från den enskilde innovatörens utgångspunkt. Förutsättningarna för att utvecklas varierar mellan olika branscher. Behoven av kapitaltillskott i tidiga skeden är betydligt

större inom life science-sektorn än inom verkstadsindustrin. I den förstnämnda dominerar universiteten vad gäller utveckling medan det inom den senare är företag som svarar för de innovativa processerna. Inom IT-sektorn sker däremot utvecklingen i högre grad av fristående innovatörer där, förutom kapital, behovet av affärsnätverk är betydande.

Det innebär att man inte kan ha ett specifikt förhållningssätt för innovationspolitiken och riskkapitalförsörjning, utan den måste anpassas utifrån branschhänsyn, mognadsgrad och tillväxtförutsättningar. Innovationer förutsätter således ett individuellt underifrånperspektiv.

Digitaliseringen innebär den största samhällsomvälvningen sedan industrialiseringen. Sverige har i grunden goda förutsättningar att kunna vara världsledande inom digitalisering men det förutsätter nytänkande i innovationssystemet. När det kommer till kommersialisering av idéer är Sverige och Europa dock svagare än jämförbara länder. Näringslivets investeringar i forskning och utveckling i Sverige minskar samtidigt som vi tappar i skapad samhällsnytta i termer av kommersialisering och konkurrenskraft. För att möta de möjligheter och nya villkor som för med sig måste också det svenska innovationssystemet bli flexiblere och hitta en samarbetsmodell som snabbare kan omvandla forskningsresultat till innovationer som ger morgondagens tillväxtföretag. Det kan uppnås med ökat fokus på att pengarna i högre grad följer idén istället för aktörerna genom innovationssystemet.

Ett modernt innovationssystem som klarar att kommersialisera forskning är av yttersta vikt för att säkra Sveriges position i den globala konkurrensen. Därför behövs en starkare koordinering av finansieringen så att idéer kan färdas snabbare och mer flexibelt i innovationssystemet. Det kan ske med hjälp av att i högre grad nyttja tillgängliga kapaciteter till innovationsutveckling i form av plattformar från inkubatorer till institut och lärosätens innovationskontor. Men också genom att se över lärarundantaget och att stärka innovationskontorens uppgift att medverka till kommersialisering av forskningen vid lärosätena samt att i regleringsbrevet för innovationskontoren stärka deras uppgift att medverka till kommersialiseringen av forskningen vid lärosätena.

Innovationstävlingar

Innovationstävlingar är ett intressant verktyg som i många fall kan komplettera innovationsupphandlingar. I en innovationstävling belönas de som först eller effektivast

kan lösa en definierad utmaning. Genom att rikta strålkastarljuset på en viss fråga eller möjlighet kan tävlingar påskynda utvecklingen mot ambitiösa mål. I innovationstävlingar får flera olika innovatörer och investerare anledning att prioritera och lösa utmaningen. Till skillnad från andra sammanhang är tävlingen inget erkännande av tidigare uppnådda mål. Det finns många intressanta möjligheter med innovationstävlingar där detta verktyg skulle kunna bidra till att möta samhällsutmaningar och göra svenska myndigheter kan bli mer innovativa. Förutom att man stimulerar innovationssystemet i Sverige kan det leda till att olika samhällsproblem löses snabbare och effektivare.

Redan idag finns det några svenska myndigheter och privata företag arbetar idag med innovationstävlingar. Bland andra har Vinnova haft ett program för innovationstävlingar som de senaste fem åren assisterat över femtio olika typer av innovationstävlingar. Även Energimyndigheten har en internationell plattform för att kunna utlösa innovationstävlingar kring energi och klimatproblem. På den internationella arenan har NASA under lång tid konsekvent använt innovationstävlingar som arbetsredskap med dokumenterat goda resultat. Om samhällsproblemen definieras och kommuniceras väl kan man bygga innovativa företag kring dessa och innovationen kommer inte sällan från oväntat håll.

Attrahera talanger

Sverige är ett fantastiskt land att verka och bo i. Samtidigt har den senaste tidens skrivelser om arbetskraftsinvandrare som skickas hem på grund av småfel en förödande effekt på omvärldens bild av Sverige som arbetskraftsinvandringsland. Alla världens länder konkurrerar om att attrahera nya och behålla befintliga talanger. Samtidigt är kompetensrörligheten över gränserna i sig viktig. För att vara en attraktiv arena att verka i på denna globala kunskapsmarknad, är det viktigt att Sverige över tid erbjuder konkurrenskraftiga och förutsägbara villkor för såväl studenter, expertis och företag. Då ökar också förutsättningarna för att investeringar landar i Sverige med dess jobbskapande földeffekter.

För många företag är rekrytering från andra länder en möjlighet och ibland en nödvändighet. Exempelvis skulle många svenska It-företag ha stora problem att hitta kompetenta medarbetare om inte möjlighet att rekrytera från andra länder fanns. De regler Sverige har idag är förhållandevis liberala jämfört med flera andra jämförbara länder. Dock finns det uppenbara och påtagliga problem med allt för långa

handläggningstider för uppehålls- och arbetstillstånd. Det är rimligt att ge ansvarig myndighet ett uppdrag att ansökningar i normalfallet bör behandlas inom 30 dagar. Regelverken uppvisar ibland rent absurda brister där mindre administrativa felaktigheter, gjorda av annan part än den enskilde personen med uppehållstillstånd, kan få förödande konsekvenser med indraget uppehållstillstånd som följd. Dessa drabbar många gånger helt oförtjänt såväl människor, vilka förlorar arbete och rätten att vistas i landet, som företag där man förlorar nyckelkompetens. Ur ett mänskligt perspektiv och för Sveriges konkurrenskrafts skull måste denna ordning ändras. Här har riksdagen riktat ett tillkännagivande till regeringen så att människor och företag inte ska hamna i kläm och drabbas av orimliga regelverk. Det är nu viktigt att regeringen skyndsamt vidtar åtgärder så att Sverige inte tappar fler talanger som bidrar till ett bättre näringslivsklimat och starkare innovationsmiljö.

Skatter

De skattemässiga villkoren för företagande förbättrades stadigt under alliansregeringens tid. Bland annat sänktes bolagsskatten, expertskatten förenklades och socialavgifterna för unga och äldre sänktes. De tre påföljande åren med den rödgröna regeringen har dessvärre visat på omvända förhållanden där ökade skattepålagor med tiotals miljarder belastat svenska företag. Detta olyckliga trendsifte måste raskt brytas så att det svenska skattesystemet kan utvecklas så att det skapar attraktiva förutsättningar för företag att bedriva sin verksamhet i Sverige, och särskilt främjar entreprenörskap och innovation. Sverige hade fram till 1989 en bolagsskatt på 52 procent. Vid skattereformen 1990-1991 sänktes bolagsskattesatsen först till 40 och sedan 30 procent. Samtidigt breddades skattebaserna genom att en rad avdrags- och reserveringsmöjligheter slopades. Mellan 1994 och 2008 var skattesatsen oförändrad på 28 procent. 2009 sänktes den till 26,3 procent och 2013 till 22,0 procent. Mellan 2004 och 2012 låg den genomsnittliga bolagsskattesatsen i EU lägre än den svenska, men den senaste sänkningen har gjort att Sverige nu återigen tagit sig strax under EU-snittet. Mellan år 2000 och 2015 har bolagsskatterna sjunkit med 10,7 procentenheter inom EU och med drygt 8 procentenheter bland OECD-länderna. Under samma period har skattesatsen sänkts med totalt 6 procentenheter i Sverige.

En femtedel av svenska företag anser att skattesystemet framför allt hämmar anställning av kvalificerade, högutbildade medarbetare. Sedan år 2001 kan utländska arbetstagare som klassificeras som experter, specialister, forskare och andra

nyckelpersoner beviljas skattelättnad hos Forskarskattenämnden. Expertskatten innebär för arbetstagaren att 25 procent av kontant lön och förmåner undantas från beskattning medan reglerna för arbetsgivaren innebär att skattefri lön och ersättning undantas från underlag för beräkning av sociala avgifter. Skattelättnaden infördes bl.a. för att öka Sveriges möjligheter att attrahera och rekrytera kvalificerad arbetskraft. Expertskatten är ett viktigt konkurrensredskap för att bibehålla landets konkurrenskraft. Den ger också möjlighet för duktiga människor att kunna verka i Sverige utan att personligen försaka de arbetsersättningar som kan vara mer attraktiva i andra länder. Ur såväl företagens, universitetens som individens perspektiv bidrar expertskatten till att öka kompetensrörligheten och tillgodose kvalitet inom verksamheten. Villkoren för expertskatten tillika avdragsmöjligheter för utländsk arbetskraft, måste därför kontinuerligt ses över för att tillförsäkra dess konkurrensmässighet.

Höga marginalsatser påverkar antalet arbetade timmar i ekonomin och skapar spänningar mellan beskattning på arbete och kapital, vilket leder till sämre förtroende för skattesystemet. På sikt bör därför marginalsatserna minska. Det är viktigt att de översyner och reformer som krävs görs utan att ge avkall på principer om rättvis beskattning och förenas med ett aktivt arbete mot så kallat skatteläckage, det vill säga möjligheter för människor att undandra sig skatt på ett sätt som inte är syftet med lagstiftningen.

Lars Hjalmered (M)

Hans Rothenberg (M)

Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M)

Hanif Bali (M)

Sofia Fölster (M)